

REDACTIA

Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
 un an 20 cor.
 6 an 10 cor.
 3 an 5 cor.
 lunar 2 cor.
 în România și străinătate pe an
 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20

INSERTIUNILE:

de un sf. garzind: prima dată 10
 local: a doua dată 12 bani; a treia
 dată 1 b. de fiecare publicitate

Adăugăm abonamentele, cât și însoțit
 unde sunt a se plăti înainte în Arad

Telefon pentru orna și comitații

Sezonul se încheie cu se primă

Anul IX.

NUMER de DUMINECĂ

Nr. 12.

Apucăturile stăpânirii.

(*) Nu mai știm pentru a cătea oară sunchemafia în fața judecătorilor din pricină să am fi scris împotriva stăpânilor dela comitat.

Și nu tăgăduim: am scris aspru și cu încredințare.

Chiar și judecătorii maghiari au recunoscut însă că am avut cuvânt să scriem și ei și ni-au mântuit de pedeapsă.

Se întâmplă adică în comitatul nostru lucruri, încât dacă ai sânge, acestă tresă-ți inunde fața de năcaz. Și cum e la așa e pretutindeni.

Cețiti numai cele ce ni-se scriu din țară, și veți convinge, frați Români, că judecătorii aceiași soarte o îndurăm, ear și ei sunt amară îndeosebi fibiraele, și săvârșesc însă așa păcate, și săvârșesc după dreptate, mulți dintre ei și săvârșesc de mult să fie gonți din țară.

Luăm de pildă — pe lângă cele ce scriu dela Diet — din *Boroș-Ineu*.

Dela alegeri încoaci aproape n'a fost zi care foile arădane să nu scrie tot felul de minciuni despre «nesupunerea la legi, bântuială, dorul de revoluție» și alte păcate ale — Valahilor din acel cerc. Sluga unui domn a deșertat, la lăsața șecului, și el câteva sticle de băutură, fără știrea stăpânului: foile arădane au scris îndată că «Valahii jefuesc prăvăliile». . . S'a aprins dintr-untru și a ars pravălia (bine asigurată!) a unui ovreiu: foile din Arad au și vestit că «Valahii-s tăciunari». . . Dacă s'a furat ici și colo vre-o slănină dela negustor ovreiu, imers vestea că «Valahii sparg casele negustorilor». . . Ba zilele trecute au născocit chiar din senin, că Românii ar fi aprins casele unui proprietar (Român), pe când nu ardea decât — iarba uscată.

Și așa mai departe: pe temeiul unor minciuni îndrăznețe, frații din Boroș-Ineu se pomenează cu adevărat *statarii*. Li-se trimisese în sat o droaie de husari, Unguri dela Gyöngyös, cari scoaseră din grajd vitele bietilor Români și chiar în acest an cu puțină hrană pentru vite, fânul și paie sunt luate pentru caii husarilor.

Au fost apoi oprite șezătorile, jocurile, cântărele de seară (la cor) și ori-ce adunare de oameni, și anume nu numai în loc obișnuit, dar și în casă particulară. Intre altele, porunca sună: «Li se face cunoscut tuturor proprietarilor de casă, că străinilor adăpost nu pot da decât cu îngăduința fibirăului» (punct 5); «proprietarii de locuri străine sunt invitați ca locul ce au, să-l împrejmuiească cu așa gard, încât trecerea peste acel loc să fie îngreunată» (punct 6).

Va să zică dacă vre-unul dintre noi, arădani, se duce la Boroș-Ineu, vre-un prietin d'acolo numai cu voia fibirăului ne poate găzdui. . . Ne putem apoi închipui ce șicane li se vor face Românilor cari n'au destul de bine împrejmuite grădinile!

Și toate acestea de ce?

Fiind-că ar fi ceva adevărat din primejdiile arătate în foile urgurești?

Ba. Ci numai din *răsbunare*.

Ingâmfatul de Solymosi a căzut adică la alegerea dela 26 Ianuarie. Și lui și slujbașilor de p'acolo li e rușine de ceea-ce au pățit: auzi, Valahii să trântescă pe un magnat, pe un baron milionar?!... S'au apucat deci să șicaneze pe Români, să-i năcăjească și chiar să-i înfrice.

Cine-i cunoaște însă pe *luncani*, știe că se poate întâmpla tocmai dimpotrivă: să se înverșuneze, și atunci d'ar mai veni un Rădai, tot n'are să potolească patimile răscolite.

Domnii dela comitat să nu se joace cu focul! Ci să se gândească la un lucru: *cine samănă vânt, secără furtună!*... Răi de ar fi adică Românii de p'acolo — și noi știm că n'au alt păcat decât că vor să rămână

domnii dela comitat este ceea-ce-i poate îndrepta.

Nu prin măsuri aspre, ci cu binele se poate îndrepta un popor. Și mai ales nu prin măsuri cari cât de colo se vede că sunt — *răsbunare*.

Să nu cunoască oare domnii din fruntea comitatului firea *țaranilor*, cari când se văd prigoniți, ușor își pot zice: Apoi dacă ni-se strigă că suntem tâlhari și tăciunari, fie, dar cel puțin să știm de ce ni-se strigă!...

Să ne ferească Dumnezeu să ajungă poporul la gândul acesta. . . Regimente de s'ar trimite atunci asupra satelor, și n'au să împedice deslănțuirea răului. Ear noi așa credem: slujbașii de pe sate și cei din casă comitatului d'aceea trag plată să grijască de binele poporului, și nici de cât ca prin necumpenirea lor să facă pe popor a-și perde cumpătul.

Din parte-ne atragem luarea aminte a fraților noștri și-i rugăm să fie cu răbdare: deputații români din comitatul Aradului vor avea prilej să ia la răspundere, în adunarea comitatului, nu numai pe slujbașii dela comitat, cari cu dela sine putere, fără ca poporul să fi cerut și fără să fie de ce, au trimis soldați asupra Românilor dela Boroș-Ineu, — ci vor aduce vorba și în Dietă... Să se știe odată, în țară întreagă, că în comitatul ajuns vestit prin hoștiile lui Krivány, cine și de ce amărăște viața și de altfel destul de necăjită a blânzilor Români.

Mandatul lui Dr. Aurel Vlad. A cincina comisiune verificatoare a Dietei erii s'a ocupat sub presiunea lui Polonyi Géza cu plânsoarea dată de Simon Ferencz și soții împotriva ale-

gerii de deputat alui Aurel Vlad. Reprezentantul păritorilor a fost Dr. Gál Jenő, apărătorul alegerii Dr. Ioan Erdélyi.

Referentul Décsy Zoltán espune amănunțit conținutul plânsoarei, după care în interesul alegerii lui Aurel Vlad s'a făcut cea mai mare agitațiune naționalistă. Corteșirile și-au mai ales bisericile de teren bun, alegătorii au fost amenințați cu petrii și cu moarte, de ar cuteza să-și dea votul pe candidatul maghiar. Una dintre motivele păritorilor a fost și aceea, că foaia «Libertatea» a făcut strajnică agitațiune. (Ne putem închipui ce strajnică, dacă n'au observat-o nici procurorii N. R.), provocând la ținere laolaltă pe Români, față de *Ungurii dujmănoși și străinii*, cari vor să răpească bisericile și școlile Românilor. Alegerea încă decurs neregulat, întrerupându-se contra legii. Cer prin urmare ca pe baza §-lui 71 din regulamentul intern punctele b) c) și d) să se nimicească mandatul.

După cetirea actelor, deputatul Aurel Vlad își prezintă în scris apărarea. Cere să se respingă p'ara, pentru că se bazează pe astfel de gravamine, a căror judecare nu cade în competența comisiunii verificatoare ci a Curiei. Se poate, că s'a făcut și în biserică propaganda pentru dînsul, dar nu cu ținta împotriva maghiarimii ori a autorităților. Nici vorba de terorism. Neagă autenticitatea proceselor verbale prezentate. Nici traducerea articolelor din «Libertatea» și din «Ungurii dujmănoși și străinii» prinde, nici atunci nu se pot asuma în sarcina sa. Cere să se respingă p'ara.

Apărătorul alegerii Dr. Erdélyi observă că în p'ara nu se dovedește identitatea și dreptul de alegători ai păritorilor. Reprezentantul păritorilor, cere amânare pentru a câștiga și alte dovezi, Comisiunea verificatoare respinge cererea, pentru-că reprezentantul păritorilor are dreptul și în cursul cercetării a produce dovezi noi. Gál declară apoi, că noul dovezii acum îndată nu poate produce, cere prin urmare să s'aducă conclus. Dr. Erdélyi într'un discurs mai lung apără alegerea. Gál în vorbirea sa atacă într'un mod incuificabil pe Aurel Vlad, în cât președintele se simte îndemnat a face atent că substratul acuzei, poate să fie numai fapte, pe cari nu le-a săvârșit deputatul. Comisiunea și-a întrerupt desbaterea pe 3 April.

Mandat nimicit.

Fibiraele nu pot fi deputați. — Mandatul dela Zsolna.

Inalta Curie din Budapesta s'a rostit deja asupra unei alegeri atacate cu protest. Și anume a nimicit mandatul dela Zsolna, unde fibirăul Rudnay István se alesese cu o majoritate de 11 voturi în contra kossuthistului Smialovszky Valér.

Alegerea a fost atacată pe cuvânt că Rudnay a dat alegătorilor mâncare și beutură.

De însemnătate mare este însă, că inalta Curie a nimicit mandatul pentru cuvânt că *Rudnay fusese fibirău* și deși el își dedese demisia cu trei săptămâni înainte de alegeri, această demisie nu fusese primită de congreșiune, ci și acolo domnii dela comitat făcuseră — ca în comitatul Aradului, unde d'asemeni nu fusese primită demisia lui

Csukoy din Chişineu, ci a fost ținută în suspensiune, ca de cum-va cade la alegerea de deputat, să rămână fibrau fără a se mai supune, în sfatul comitatului, unei noul alegeri.

Hotărîrea aceasta a Curiel este de cea mai mare însemnătate. Domnii slujbași cari vor s'ajun a — prin alegere — la vre-o tistie mai înaltă, nu se vor mai putea juca de a demisia.

Urmarea va fi — d'aci încolo — că fibraele și alți slujbași se vor gândi de trei ori până să candideze la deputăție.

Emisiunea băncii „Victoria“.

Atragem luarea aminte a cetitorilor nostri asupra publicațiunei băncii «Victoria» de pe pagina 8 a foii noastre. Direcția numitel bănci face adică acționarilor cunoscută hotărîrea luată de adunarea generală de a ridică la 1.200.000 cor. capitalul (dela 600.000 cor. cât fusese) de fondare.

Nu numai în viața băncii «Victoria», dar peste tot: în viața economică românească este un fapt de mare însemnătate aceasta. Nici o bancă românească — și puțin și dintre cele străine — n'a propășit în vreme așa de scurtă în chip așa de îmbucurător. Dl Dr. N. Oncu, directorul acestei bănci și harnicil săi tovarăș de muncă, poate fi mândru de înălțimea la care s'a ridicat «Victoria».

Eată circularul ce a dat cu acest prilej direcția institutului:

„Cu provocare la publicațiunea noastră de datto 24 Martie st. n. 1905 relativă la noua emisiune de acții, în sensul acestei publicațiuni, și pe baza § lui 7. din statutele institutului, prin prezența avem onoare a ruga pe toți domnii vechi acționari, să binevoască a se declara asupra dreptului lor de preferență la subscriere.

Atari în registrele institutului, și sunt totodată în posesiunea acțiunilor vechi.

„Declarațiunea de opțiune să se facă pe formularul anexat, și să ni se trimită dimpreună cu acțiunile vechi și prima rată din preț, negreșit până la termenul preclusiv de 15 Maiu st. n. 1905. Arad, la 24 Martie st. n. 1905.

După știrile ce avem, deja și până acum s'au înștiințat numărôși acționari vechi, după

cum și alți mulți cari doresc s'ajungă acționari.

Nici îndolala nu încape, că noua emisiune va avea un succes strălucit, demn de trecutul «Victoriei» și garanție a unui viitor din ce în ce mai îmbucurător și mai mănos.

Apucături mârșave.

Blaj, 29 Martie.

Din punctul de vedere al libertății popoarelor, țara noastră e cu adevărat țara lui Pop-lanoș din povești. Pe rîurile ei curge laptele libertății de intrunire, pe malurile rîurilor în loc de ciuperel cresc jiblele libertății electorale, așa că aceste căzând în rîu se nmilă și produc un talmoș-balmoș de libertăți. Pe copacii ei cresc cărnații fripti ai libertății de presă, ear' cercurile acestei țeri fericite nu ploauă altceva decât șampanie, șampania libertății de cuvânt. Și mai spun învățații geologi că în straturile kaenozoice ale pământului acestei țeri s'ar găsi și resturi petrificate de — lege, drept și dreptate.

— O, de trei-zeci de ori fericită țară, va esclama călătorul străin sătul de acasă — trecând printre toate minunățiile acestea!

În cazul acesta i-ași recomanda să treacă odată și cu stomachul gol printr: ele și se va convinge că laptele libertății de intrunire s'a înăcrit, jiblele libertății electorale ts mucedu, cărnații fripti ai libertății de presă nu numai că-s rău afumați, ci chiar ts plini de viermi, iar șampania libertății de cuvânt e falsificată — de Jidaai. Se va convinge că însuși numele de „țara lui Pop-lanoș“ nu e altceva decât o falsificare jidovească. În deosebi jiblele libertății electorale s'au mușezit din pricina manoperelor vrednice de veacul civilizației și folosite de toți licăii blidului unsuros a lui Tisza cel atât de puternic odată. Din punctul acesta de vedere țara noastră întrece toate țerile pseudo-constituționale de sub soare. E vestită în special pentru terorismul ante — și mai ales post electoral.

Un caz din o mie!

Trecuse alegerea din Vinț la care din grația compatrioților nostri sași și a (mie greu s'o mai spun), *) am fost bătuți de astădată... dar... care va rămănea întipărită pe veci în nu sosise bine acasă alegătorii din comuna Cergăul-mare și au fost întimpinați de unul de cel cu peană în pălărie, căci i-se năzărise voinicosul fisolgăbirău din Blaj o mare revoluție valahă în comuna asta atât de pacinică. Se poate că acesta va fi fost anume trimes să însceneze o „revoluție“, care apoi din grația fisolgăbirăului să scalde cățiva nenorociți în sânge, să umple

*) Unor proști slabii! Culegătorul

câteva coloane în vre-o fițuică de a mamei și... să adaugă ceva la „viața plină de a fisolgăbirăului. Ori-cum va fi fost însă, atâta că de revoluție nici pomană și astăzi cu peană în pălărie s'a dus cu buzele drămbi. Aceasta însă e numai introducerea. Nunci ad grandissimum!

Văzuse adică sluga lui Tisza că cu de mijloace nu poate înfrica pe nimeni, de n'avea leac de odichnă, zina noaptea își tea capul, cum să bage spaima în „proș valachi“, ca astfel la o viitoare alegere să ia imposibilă și nădejdea de a mai ieși birău. Prilejul i-s'a dat nu peste mult, numai că cam toporit-o. Iată ce se întâmplase: patru-zeci de oameni săraci, fiind în pragul de foame să duc la „Măria sa di fisolgăbirău“ roagă să le mijlocească ceva ajutor în delat stat. Măria-sa îi primește frecându-și ac nile în diavoleasca-i bucurie — că acum frigă pe Valahi — și le ascultă plângerea. nu-și isprăviseră bine Românași plângerea numai ce-ți începe satrapul a îndruga la Tette — de gândial că partea ungurească a parăției lui Lucifer s'a coborît pe pământ.

— Așa? Voauă vă trebuie ajutor dela Iar' când are statul lipsă de voi — nici pasă! Nu dau nimic. Mergeți la vlădica vo la popa și la Maniu, că cu ei ați ținut la — să vă deie ei bucate!

Înzadar i-au spus oamenii că ei nici alegători, satrapul a apucat-o pe una și apucă apucă pr... pe una, atunci ai gătat.

De aceea l'au lăsat în păcătoșenia s'au dus la Mitropolitul. I-au spus păntia fisolgăbirău și l'au rugat să le întindă mână ajutor. Iar' bunul nostru metropolit, care a sute și mi de nefericiți ajutate în iarna asta, ajutorat și pe ei, dărînd biserică gr.-cal. din găul-mare 100 de feldere de cucuruz cu sc le împrumute celor lipsiți.

De altcum cazuri de acestea se vor întâmplat multe, poate nenumerate. Din toate ste se vede că avem o administrație de vrednică de o țară cultă și pretensionoasă noastră. Una însă fie-mi îngăduit a întreba: „quas regulas cutează a afirma licăii lui „din oficiu“ că numai a vota cu candidatul... „quas regulas cutează a presupune „din oficiu“ că a vota cu candidat naționalist înseamnă a împotriva intereselor țării? Facă însă ce vor atâta însă le putem spune de pe acum, că lângă toate mârșaveniile lor, nu vor mai stinge din sufletul poporului schinteia ce aprins în urma decretării activității electorale. Le vom dovedi-o asta la viitoarele alegeri.

T. Lazul o

URĂ și DRAGOSTE.

TEATRU POPORAL ÎN 3 ACTE.

DE

TR. I. MAGIER.

(Urmare).

Calin: Știu eu scump luceafăr, că sufletul îți este mai adevărat de cât diamantul și inima mai curată ca cristalul, dar mă tem Irină, și tremur să nu te perd...

Irina: Ce gânduri triste!... Depărtează-le din suflet!...

Calin: Aș vrea eu iubită porumbiță, să le zmulg de acolo, și să le rup ca pe o buruiiană veninoasă, dar nu știu cum, eară se vârasc mereu!...

Irina: Caline, de ce te temi?

Calin: Se va învoi oare tatăl tău?... Nu-ți va căuta un soț mai cu nume și avere?!

Irina: Fii liniștit, dragă Caline, și crede în fericirea noastră. Tata mă iubește foarte mult și nu va voi nici odată nefericirea mea, ear alt om în lume nu este care să se poată apropia de inima mea.

Calin: Dar dacă te va sili?...

Irina: Caline dragă, tu nu cunoști dragostea mea dacă îmi pul așa întrebări!... Eu numai cu tine mă voi cununa, ori cu moartea!...

Calin: (sărutându-i mâna). Îți mulțumesc, steaua fericirii mele! Îți mulțumesc neprețuita mea comoară, crăiasă slăvită, pe care o voi purta în toată împărăția fericirii, dacă cerul se va îndura să ni-o deschidă!...

Irina: Cerul e îndurător și D-zeu e milostiv scumpul meu! (Îi pleacă capul pe umăr).

Calin: Acum mi-s'a însăinat sufletul, înger dulce și iubit!... (Desmerdând-o cu gingăsie). Te rog dă-mi și mie o florică din draguțel buchet să o anin la inimă să-mi mai astâmpere bătaile ei, că simțesc că o să se frângă de atâta fericire!...

Irina: (dându-i o floare). Eacă scumpul meu aceasta floare, pe care ți-o dau ca un zalog sfânt, că numai moartea ne poate despărți.

Calin: (așazănd floarea în butoniera surtucului, o prinde de mână și cântă singur):

Pân' la tine a mea dragă
Glasu-mi rădic eu,
Totul tace, noaptea-i neagră,
Vină în brațul meu.

Ambii { Paserea din dumvrăvioară
Știe dorul meu
Și floarea cea rumeoară,
Val, cât sufăr eu.

Calin sin. { Stau la tine sub fereastră
S'ascult glasul tău,
Nimenea nu știe asta
De cât Dumnezeu

Ambii { D-zeu să întărească
A nostru amor,
Și tot el să pedepsească
Pe cel vânzător.

Calin: O, dulce e viața, când fericirea umblă cu ea în cale.

Irina: (privind spre stradă). Caline, iacă acum trece tata cătră casă.

Calin: Trece?!... Trebuie să întrerupem dară clipele dulci ale fericirii și să le închidem

de-ocamdată în inimă!... Eu rămân aici până vei gratula tu... Cerul fie cu noi scumpă! (O îmbrățișază).

Irina: D-zeu să ne scutească fericirea norocul! (Calin rămâne singur preumblandu Irina trece în odaia din dreapta. Sandu pe ceialaltă ușă).

Scena 7.

Irina, Sandu.

Sandu: (întrând). Bună ziua Irină!... faci draga mea?

Irina: Am fost în grădină după floră văzând că sosești, venii să te întâlnesc aici fiind-că ai fost plecat dimineața de acasă.

Sandu: Da, am avut lucruri în comună.

Irina: Scumpul meu tată! Astăzi de ziua nașterii tale, îți dăruiesc acest buchet de flori și rog pe bunul D-zeu să mi-te țină la viață în sănătate și fericire (îi sărută mâna).

Sandu: Ei da... așa-i... m'am fost și uitat (desmerdând-o). O, tu floare a inimii mele, bucuria sufletului meu! Binecuvinte-ți D-zeu viața cu fericire și-ți îngrădească căile vieții noroc!... Tu lumina mea și mângâierea mea (Irina răzimată pe grumazii lui plânge încet).

Tu plângi Irină!... Inima ta e curată și sfântă!

Irina: Tată dragă, te iubesc mult!...

Sandu: O, să am parte de tine și de fericirea ta!... D-zeu îți va și da noroc, căci e înger care nu mi-ai călcat nici odată vorba.

mi-ai îndulcit și ceasurile de amărâla ce le-ai avut!... Vreau să te fac fericită, vreau să te fac cinstită în lume. Tu ești o comoară scumpă și vreau să-ți fac și norocul mare... Tatăl-tău se îngrijește de tine și nu peste mult te va căuta un soț ales.

Războiul ruso-japonez.

Retragerea. — Calea ferată siberiană. — Speranțele Rușilor. — Pacea.

Retragerea Rușilor se face popas de pas făcându-și întărituri pentru a stavili mărimea nelincetată a Japoneseilor. Aceștia se vede — vreau să se folosiască de ele. Se zice, că părți puternice din armata japoneză au ajuns firește pe alte căi atât de departe, ca și fruntea armatei ruse, ce se dă îndărapt. O telegramă a venit, că trupe japoneze prin Mongolia și-au tăiat Rușilor calea de retragere. În vremea armatei ruse se aseamănă în multe locuri, când vânătorul de cai sălba-vrea să-și potrivească arcanul în cătușă. S'a depeșat și aceea, că Linevici ar fi făcut întărituri așa de minunate, că Japoneseii au trebuit să rămână locului.

Tarul nu vrea nici să audă de pace. Ministrului Witte, i-a zis că nu-i bun patriot, și l-a sfătuit să încheie pace. Se zice, că Japonia n'a cucerit nimic din Rusia până acum; nu e motiv deci, ca Rusia să se simtă în vederea unui viitor mai rău să se căciulească. Armata nouă, multă, 500.000 oameni, este trimisă pe câmpul de luptă.

Să ne uităm mai de aproape, ce poate să facă Rusia dela o nouă armată, ce are în mână isprăvi aceasta și când.

Marea e în mâna Japoneseilor: stăpânesc pe mare de când cu căderea Port-Arthurului și nimicirea flotei ruse d'acolo e nemurită, ear că cumva flota lui Rodestvensky ar fi în stare să bată pe a lui Togo, cel mai visător Rus nu crede. Și asta seamnă mult, de-aceia, fiind-că Rusia în împrejurări nu poate trimite nimic pe mare în Asia, așa că pentru transportul de muniție, arme, mâncări și m. u. r. a rămas numai calea ferată siberiană cu un șir de stații. Armata pe jos nu poate merge, fiind-că drumul prin Siberia până la Mucden are 5700—5800 klm.

Hai să zicem, că ca prin ținuturi bine cultivate armata ar face 20 klm. pe zi. Dacă tot a cincea zi ar poposi, ar face drumul o trupă în trei-sute-patru-zece și-opt zile,

presupunând, că trupele pleacă numai dela prima stație a căii siberiane și nu din inima ori cealaltă margine a împărăției. Lungimea unei coloane de 50.000 cu toate acareturile ei e 50 de klm. Dacă deci întreaga armată ar călători pe acelaș drum — așa altul nu-i — coada trupelor ar ajunge cu 30 zile mai târziu în Carbin, deci în ziua a 378-a.

Apoi trupele vor trebui să treacă prin un ținut pustiu, dindărapt să le aprovizionezi e cu neputință, cu sine nu-și pot lua tot ce le trebuie, fiind-că atunci lungimea unei coloane ar fi cu mult mai mare și considerând, că prin Siberia mai mult se face zilnic 10 klm, o trupă mică ar ajunge în doi ani pe câmpul de luptă, dar o armată? Prin urmare din încercătură nu însă favorabil îi scoate nițel pe Ruși singura cale ferată, cea siberiană-transbaicalică-chineză, de 5600 klm. de lungă.

Putem spune și câte trenuri pot circula zilnic: depărțările stațiilor e de așa fire, că în fiecare ceas trei trenuri pot pleca și veni. Mai târziu, deoarece circulația era foarte mare guvernul rus a îmbunătățit într'u câteva starea căii ferate. În 1903 în patru săptămâni putea transporta 75.000 persoane cu bagajii cu tot, ceea-ce din încercările de mai târziu s'a dovedit, că nu-i tocmai adevărat. În vara anului 1903 au fost mutate în Transbaicalia două brigade cu câte-o divizie de artilerie — având numai atât oameni, câți în timp de pace au și nu cu toată muniția și provizia și mutarea a ținut opt zile cu trenul.

Presupunând, că zilnic ar umbla patru trenuri de 70 vagoane; în chipul acesta transportarea a 75.000 de oameni ar ține patru săptămâni. Presupunând, că trenurile fac drumul numai în 15 zile — de fapt e mai mult — atunci, dacă în 1 Apr. se începe transportarea 75.000 vor fi pe câmpul de luptă la mijlocul lui Mai, în mijlocul lui Iunie 150.000 oameni, în Iulie 225.000, în August 300.000, în Septembrie 375.000, în Octombrie 450.000 și numai în Noembrie, adică după 7 luni și jumătate va fi întreaga armată la olaltă, armată, care cere să fie îngrijită cu de toate.

Dacă presupunem, că tot 75.000 oameni au 75.000 cai, dacă o porție de proviant e 1250 grame, o porție pentru 5000 cai (numai ovăs) 5 klmg, zilnic s'ar cere pentru atâta armată ca proviant 121.250 klg. Și fiind, că pe un vagon siberian nu se poate încărcă mai mult, decât 8000 klg. pentru transportarea proviantului ar trebui zilnic să plece 15 vagoane, așa că făcându-se socoteala mai departe s'ar putea vedea ce mari greutatea are să întîmpine Rusia și că Japonia bună bucată de vreme nu va avea d'a face cu'n dușman de temut, pe când Japoneseii sunt stăpâni pe mare, au calea ferată în mâna lor, sunt între prieteni cari nu peste mult îi vor ajuta cu armele și apoi ei înșiși sunt destul: *contingentul anual obicinuit de recruți e în Japonia trei sute de mii*, așa că nici când nu vor putea Rușii să fie mai mulți.

O învingere rusă pe mare ar schimba mult situația și până nu ajung la aceasta, nici când nu vor hotărî resbelul în favorul lor.

Rusia și Japonia pot încă purta războiul, pentru care trebuie însă atâția bani: numai sleirea visteriilor lor, încetarea ori căruț imprumul și în Rusia o răzcoală internă, care arde sub spuza, vor fi în stare să pună capăt războiului.

Inaintea Carbinului.

Londra. *Se depeșează din Carbin, că Japoneseii sunt numai 30 verste departe de Carbin. Generalul Oyama a dat o proclamațiune cumcă în 10 Aprilie va intra în Carbin.*

ULTIME ȘTIRI.

Oradea-mare, 31 Martie n.

După o desbatere de două zile, erl s'a dat o hotărâre în privința Dr. St. C. Pop, avocat în Arad și deputat, contra ziaristului aradan Szudy Elemér pentru vătămare de onoare. Curtea cu jurați a achitat pe ziaristul maghiar, care s'a apărat spunând că Dr. Pop e mare agitator român și dușman al Ungurilor. Procesul a avut un caracter pronunțat politic. Urmează raport.

Irina: Tată dragă, te rog nu-mi vorbi de aceste lucruri...

Sandu: Ție suflătele ți greu că-ți vorbesc de căsătorie, dar aceasta este rânduială lăsată de Dumnezeu, și tu ești fericită că ai tată și mamă și se îngrijesc de tine... Îți și pot spune dragă, că te așteaptă frumos noroc. Tocmai mai înainte m'am întâlnit cu notarul Irșoi și mi-a spus vorbă ruptă, că vreau să te iee după februarul lui, după Olodar... Tu și dragătuță că el pe examen de notar și școlile de avocat, numai un examen are să mai facă și își poate deschide cancelarie. Dară nici nu-i de lipsă să-și deschidă, că tată-său acuși merge în penzie, și atunci îl alegem pe el de notar. Ce zici dragă?... Așa-i că o viață mândră ți se deschide, precum se cade se aibă un inger mândru și bun ca tine?... Irina: Tată dragă, eu nu mă mărit!...

Sandu: Lasă sărută-te tata, că așa zic toate fetele, dar se împretenesc ele și cu acest gând.

Irina: Tată, Olodar îmi pare că nici nu-i Român?... Sandu: Da nu căuta dragă până acolo!...

Sandu: E drept că tată-său nu-i Român, dar mamă-său e Română, și vezi, el vorbește românește ca noi, și-i place de Români... Apoi numai om să fie cum se cade!... și lui Olodar nime nu-i poate afla nici o zmintă... Vezi dară dragătuță, că ți-am ales bine!... Irina: Tată, eu nu mă mărit!...

Sandu: No, văd eu, cum spun, că ți greu să-ți vorbesc de măritiș... Acuma să lăsăm vorba, că ne-om mai înțelege noi suflătele de altă dată... Acuma, pune-mi florile în pahar, să stee aici pe masă, să vadă și alți oameni, ce fată bună și iubitoare are primarul.

Irina: Da, acuși îl pun tată... (după-ce îl așază). Acuma mă duc, să mai ajut la mama în bucată... Invățătorul Calin, așteaptă să vorbească cu tine!...

Sandu: (sărutând-o). Bine, bine dragă. Acuși îl chem. Acum mergi și spune la mămă-ta, că la ameazi vine la noi pe prânz notarul și avocatul Skérczi. Apoi vă gătiți dragătuță, cum știți mai bine.

Irina: Bine tată dragă... (iese).

Scena 8.

Sandu, Calin.

Sandu: (cătră culise). Placă în lăuntru domnule învățător.

Calin: (intrând). Bună ziua domnule primar!

Sandu: Bună ziua! Poștiți un scaun! (Calin ia loc).. Am fost în comună cu treburi, că atâtea avem, de nu ne mai vedem capul din ele...

Calin: Așa-i domnule primar, lucrurile comunei în adevăr dau multă grijă și osteneală antistiei, dar după zisa scripturii: celui ce i-s'au dat mai mulți talanți, mai mult se și cere dela dânsul.

Sandu: Da, da, de cerut se cere, însă recunoștință în zădar aștepti dela oameni ori cât te-ai osteni pentru ei, aceea a murit astăzi.

Calin: Oamenii, domnule primar, eu cred că nu sunt răi, ci vremurile rele îi strică și pe ei... Am primit dela inspectorul de școale îndrumarea aceasta, (scoate 2 hârtii) că în conțelegere cu antistia comunală, să luăm încă de pe acuma măsură, pentru a se regula scăderile ce s'au ivit în cursul anului trecut la edificiul

școlii, că pe când se vor începe prelegerile se fie aduse toate la rînd... Te rog, ai bunătate să fie aduse toate la rînd... Te rog, ai bunătate a subscrie coala de înmanuare, că ai luat și domniata la cunoștință.

Sandu: (subscriind) Bine, bine!... (P'o predă)... De poruncit, pot domniț porunci ușor, dar vai Doamne, greu e să le faci toate! Și mai ales să le faci cu oameni suciți la fire, cari ori faci bine ori faci rău, într'una cărăesc-mărăesc.

Calin: Partea noastră ca slujitorii este, să ne facem datorința cu conștiință curată, apoi n'avem să ne temem de judecata nimărui.

Sandu: Apoi bine nu-mi port eu slujba cum se cade, și nu mă trudes ziua și noaptea pentru treburile comunei, pentru-ce am dară atâția oameni răi? Nici să fi omorît om n'aș fi mai vorbit de rău și mai pizmuit. Spune mi d-ta, ce poate fi cauza?

Calin: Toate lucrurile își au o cauză oarecare, și cred că așa va fi cu domniata. Dar mă rog iartă, că eu nu voesc să mă amestec la mijloc, că m'îmi place să am pace cu toți oamenii.

Sandu: Domnule învățător, d-ta vorbești înțelepțește și vorbești bine în partea d-tale, dar vezi eu știu bine că nici d-ta nu-mi ești omul. Dacă mi-ai fi, mi-ai sta și d-ta în ajutor barem cu vorba, să mai opăcești pe gureșii cari mi-se ridică în cap. Imi parte, că ești tot supărat pe mine dela alegerea d-tale, dar eu nici atunci nu ți-am stricat.

Calin: Primare, se vorbim ca doi bărbați înțelepți. Eu nu-ți sunt om rău, te cinstesc și-ți voesc binele și nici nu sunt de loc supărat,

NOUȚĂȚI.

ARAD, 31 Martie 1905.

Sedințele fondului Gojdu. Eri și alaltădată a continuat sedințele fondului Gojdu sub conducerea Metropolitului Ioan Meșian și a lui G. Gal membru în Casa Magnaților. Au aprobat pentru anul care s'au încheiat cu 4,841,492 lei active, sporul fundațiunii a fost de 8,724.11 fl. S'a luat la desbatere bugetul pentru anul 1906, preliminându-se venitele la 100,000 lei, cheltuelile 86.690 cor. și rămânând la dispoziția administrației 13.309 cor. Disponibil. Pentru stipendii pe anul 1905 s'a preliminarat 67.500, pentru depurări 100.000 lei. Raportul comitetului este prezentat de către G. Gall, George Szerb și Genadie Bo-

Cum stăm... Ziarul din loc „Függetlenség“ a scris căndva, că Barabás ar fi zis o dietă „l-a luat dracul pe regele“, apoi a înreptat, că nu pe regele, ci pe jurământul regesc megette a fene a királyi esküt). Cum s'a publicat reaba întâia oară în „Függetlenség“ a făcut mare arvă. Procuratura a intentat proces împotriva lui, dar *cu la cu jurafii a declarat nevinovat pe el invinuit*. Să facem noi vr'o așa greșeală, unde lungem oare?

— Primire în școala de cadeți de artilerie. În începerea anului școlar 1905—6 în școala de cadeți de artilerie din Fraiskirchen se pot primi 80 de școlari. Pot concura tineri de 14 până la 17 ani, cari au isprăvit patru clase ale unei școale medii. Intre școlile cari sunt de o primă cu școalele medii se consideră în sensul articolului XXXVIII din 1868: școalele civile, oala civilă din Fiume, apoi școlile croate primare superioare din Ottoșat, Ogulin, Sisec, rădiștea-bouă, Virovița, Kopreinitz și Bród, apoi ori-ce școală civilă din țările reprezentate în Reichsrat și în Croația.

Examenul de primire poate fi făcut nemestec, ori *ungurește*. Se cere însă să se știe atât românește, ca prelegerile să fie urmărite cu aten-

tește ori nu după regulile în vigoare din 15 August. (Fraiskirchen bei Wien in Nieder Nie der-Oesterreich)

— Premiile și Roosevelt. Premiarea de cunoscător poet provençal, Mistral, a învâlcă pe președintele Roosevelt, ca să-și facă timp și să citească poezia „Mireio“ a lui Mistral. Citirea poeziei a făcut deosebită plăcere președintelui republicii, pentru ceea-ce i-a și mulțămît în o scrisoare, din care publicăm următoarele: Femeia mea și eu suntem însuleții de „Mireio“. D-ta spui acolo niște

învățături, de cari nici un popor n'are așa mare lipsă, ca noi. Învățătura e, că între toate bunurile mai de preț e bunul spiritual. Industria și căile ferate își au și ele însemnătatea lor — până la oare-care hotar. Dar cele mai de căpetenie lucruri ale vieții omenești sunt bărbăția neseacă, dragostea femeilor și copiilor noștri față de cămin și locul nașterii, amintirea oamenilor mari și omenirii și urmarea lor. Eu peste tot nu cunosc prețurile bunurilor lumesti, trecătoare. Acestea fac numai trupul unei națiuni. Să nu uităm că trupul are lipsă și de suflet.

— Alegere de notar în Hălmașiu. Nu peste multă vreme va fi alegere de notar în Hălmașiu. Atragem atenția concurenților români asupra acestui post dintr'un centru românesc. Terminul alegerii încă nu e stabilit.

— Ce fac Jidovii pe lunca? Soldați... geandarmi... stătar... cer Jidovii să se trimită în lunca, să înfrâne pe Români, cari fură aprind și fac alte nelegiuri. Se va fi întâmplat poate vre-un caz două de aceste, căci ce mare e lunca și cât o vezi numai Român e în ea. Dar de aci, cinstit lucru e să zici, că toți Români din lunca sunt hoți, cum vreau să înfățișeze lucrurile foile ungurești ori—jidovești mai bine, „Aradi Közlöny“ și altele.

Dar să vedem ce fac Jidovii? În comuna Zarand geandarmia la arătarea făcută de învățatorul Lazar Oprean, au confiscat o ladă de piei argăsite în valoare de peste 2000 Cor. la jupânului Friedman, pe cari au adus-o dela un alt jupân Radó Miksa, care a falimentat în Chișineu și a voit în chipul acesta să-și însele creditorii. Simțind Friedmann, că învățatorul știe ceva de treabă mutase lada la celalalt jidan din sat Irányi Moricz, prieten de cruce al notarului Zahariás, acesta însă o retrimise iar la Friedmann, unde o și aflară geandarmii.

Satul întreg e scandalizat de șarlataneria jidanilor, cari se dau de mari politiciani, cari vreau să pună deputat, membrii la comitat, birae la sat, până-ce în faptă nu sunt altceva decât niște „șvindleri“. Ce zice la asta „Aradi Közlöny“? Nu cere stătar?

— Borlădan își vor ține cununia în 3 Aprilie a. e. in. am. la 10 ore în Budapesta (Bálvány utca 10 sz.), în biserica romano gr.-ort.

— Casina din Greovaț. Părintele George Popa din Greovaț ne trimite o întimpinare, prin care se desvinovățește de acuza, că dînsul ar fi pricinuit căderea Casinei din Greovaț — cum afirmase „Călătorul dela Moceră“. Părintele arată, cum Casina a trebuit să cadă sub greutatea corupției ce s'a înstăpânit în ea, fiind curat cuib de beuturi și cartoforie. Zice că inscripția de „Casina

română“ nici n'a fost așiată nici odată, ce dovedește că „Călătorul“ când a zis, că dînsul delaturat-o, a spus un neadevăr.

— Pedepsit pentru trececolor. Dl Ioan G. din Igrîș (com. Torontal) a fost luat la o adărată, goană pentru-că la un ospăț și-a împodărit peptul cu mândrul nostru treicecolor. Inzădar aparat la protopretorul că nu chip de demonstrație a folosit culorile românești, că dac'acele s'au oprite, de ce nu pedepsesc pe duchenarii cari vind — protopretorul nu i-a putut ierta vina și l'a pedepsit cu 20 cor. amendă și o zi în zăsoare.

Douăzeci cor. amendă și o zi închisoare. Nu mai lipsesc decât douăzeci și cinci la doi — ca să ne putem transpune cu totul în țări murii înainte cu trei sute de ani.

Slavă vouă libertăți!

— Călătoria regelui Eduard. Se depeșea din Londra, că regele englez Eduard va merge să cerceteze curtea regală din Coppenhaaga în viitoare și acolo se va întâlni cu mama țării.

— Împăratul Wilhelm și Jules Verne. În lele trecute marele scriitor francez Jules Verne murit, ceea-ce am anunțat-o și noi. Cărțile sale de el erau cărțile, ce au plăcut foarte mult împăratului Wilhelm. De aceea împăratul a odată nat ambasadorului german din Paris Flotow să dea expresiune văduvei condolențelor în rătăști.

— Oficiant aradau mușcat de câne. În plăre neplăcută a avut Marți sara un oficiant unei fabrici din loc. Când bicicleta pe dinaintea teatrului, cânele unui oficer l'a mușcat cinstipicior. Oficiantul a făcut arătare împotriva pănului cânelui, care avea, ce e drept, boala dar aceasta era așa mare, că putea mușca dragă voce.

— Fapta unui tată bestial. Szécsi G. om de 51 ani a siluit pe fiică-sa de 20 de Ester, care s'a îmbolnăvit greu, iar după ce însănsătoșat a denunțat jandarmeriei pe pădusu-i părinte. Szécsi Gábor era cunoscut ca netrebnic, păcătos de mai nainte, așa că nu o au voit să-l alunge rudele din familie.

Faptul s'a întâmplat vara trecută. Femeia Szécsi nu era școlară. El a născut ce o viață odata copilor, s'a aruncat asupra fiicei sale, s'a apărut din răspuțeri împotriva bestialului a bătut-o, până a amețit-o. Acum fata i-a spus crurile mamei, care l'a denunțat la jandarmeria Szécsi a fost arestat.

— Duel crunt. Din Szatmárnémeti se știe că căpitanul din armata comună Zachariás și cotenentul Dobo s'au duelat. Condițiile au fost sâmbie de cavalerie fără bandagi până la înșălbilitate de luptă cu împungere. Căpitanul a primit rănii grave la cap, iar locotenentul la

năcar că la alegere nu m'ai părținit. Martor mi este Dumnezeu care vede în inimile noastre, să ce spun e adevărat. Eu știu că d-ta ești om iarnic și ai inimă bună, însă alții sunt cari runcă umbră asupra d-tale.

Sandu: Noa, că mergem pe cale. Tocmai asta vreau și eu să mi-o spui.

Calin: Domniata ești om destul de înțelept, nu cer să-mi primești sfatul, dar fiind-că îmi orbești deschis, și apoi ca și d-ta să vezi că și u îți vorbesc deschis și adevărat, îți spun d-tale. Să dușmănia ce a-l băgat-o de samă la oameni, ine de acolo, că ai legat prietinie cu jidanul, u avocatul și cu notariul.

Sandu: (aprins) Apoi cine îmi poruncește mie, cu cine să leg și cu cine să nu leg prietinie?... Poate îmi va hotărî satul să mă îmbrăținesc, de pildă, cu Strolea lui Timăuc, ori u Petru lui Hălăgăcină?... O ho, asta lucru nu-l leg de nasu nimăruil!... (Va urma).

POEZII POPORALE.

Ajunge-mă Doamne-ajunge,
Să merg la vară la munte,
S'aud brazil văjăind
Fetele-n frunză zicând.

Ios feciorul moșului,
Jumătate-a codrului.

Toată lumea-mi strigă lotru,
Dar eu nici n'am fost în codru.
Să vedem de ce mi-s lotru,
Au de fete și neveste,
Au de cal făr' de căpestre.

Bate vântul, iarba culcă
Dorul mândri mă sufucă,
Bate vântul iarba toată
Dorul mândrii mă săgeată.

Câte paseri is pe lunca
Toate cină și să culcă.
Numai eu pasăre strină
Nici nu cin, nici nu m'alîn,
Șed în creangă și suspin.

Păsărica cântă'n iarba
Trece mândra nu mă întreabă.
Și eu trec și nu v'ntreb
Numai cu ochi-o petrec.

Așa-i rîndul fetelor
Ca și rîndul merelor,
Că până-s mititele
Stau pe creangă pitușele.
Dar dacă mai bătrânesc
Pică jos și putrezesc
La nime nu trebuiesc.

Frunză verde de bujor
Mult mi-i dor, mândra mi-i dor
După codrul, ce-am călcat
După mândra, ce-am lăsat.
După traiul ce-am trăit,
După mândra ce-am trăit,
După mândra ce-am iubit.

Toate fetele se duc
La umbra de nuc.
Toate fetele să trag
La umbra de fag.

Numai eu nu mă mai trag
La umbra de fag,
Că pe mine nu mă lasă
Măicuța deacasă,
Că-i pădurea verde
Și să teme că m'oi perde.

Sus lună,
Jos soare;
Că mândra mea moare.
Jos lună,
Sus stele;
Că mândra mea piere.

Frunză verde de bujor,
Am avut un domnișor.
Frunza verde s'a uscat,
Domnișorul m'a lăsat.

Când eram odată june
Știam șaua cum se pune,
Pe mănzuța ne'nvățată
Se pune șaua plecată.

Vai de mine multe știu,
Miru-mă, unde le țiu.
În lopată sub covată
Încuiate cu lăcată.
Și scot una câte-odată,
Câte-odată, când și când,
Când îmi vine mândra în gând.

Culese de: Traian Mager

Socialiști sârbi împotriva Rusiei. Zilele trecute socialiștii au ținut adunare în Belgrad. Erau peste două mii. S'a vorbit foarte mult despre Rusia, care n'a fost nicăieri când leală, față de Serbia. Cu mare plăcere a fost auzit un vorbitor, care a spus, că și Rusia și-a luat partea sa la omorirea regelui Alexandru. Aceasta a adus o hotărîre, care conține draconele de față pentru conducătorii revoluției în Rusia.

Mare nefericire în minele de cărbuni din Sarmasca. Deși aceste mine sunt în lucrare din anul 1848, numai în timpul din urmă s'a început lucrarea la astfel de adîncime, unde se prădă veninos (Toxid). Proprietarii minelor, au luat măsurile necesare, ca să se aplice la toate mașinile de ventilație, din care cauză în anul 1. c. în urma unei explozii de dinamită care lucra băiașii la sfîrșirea stîncelor din mine, s'a aprins aerul stricat, care cauză moartea a celor 16 muncitori ocupați cu lucrul în apropierea pușcătorei de dinamită.

Victimele sunt opt bohemi din comunele Breda și St.-Helena și opt români din Moldova și anume: Frații Moisi și Nicolae Runge, George Gurau, Iacob Turciu, George Veloc, Nicolae Ragobete, Nicolae Nistoran și Ioan Nistoran. În mormîntarea lor s'a săvîrșit după ritul din anul 821 l. c. Era sfîșietor de inimă se prindea în funebru: opt sicrii înșiruite și peste 300 băncățele aprinse și ochii înmoiași de jale.

Luptele cele mai mari din lume. Cerșetarii sunt unanim de părere, că lupta din Mukden, la care au luat parte peste o jumătate de milion de soldați, și în care au căzut peste două milioane de oameni, este cea mai mare bătălie, ce o poate înregistra până în ziua de azi istoria universală.

În acest prilej va fi interesant a aduce amintiri cu privire la luptele cele mai mari din trecut. Până la lupta de la Mukden trecute cea mai mare bătălie, așa numita „bătălie de la Lipsca“, care s'a dat în anul 1813. În lupta aceasta au stat față în față 100.000 Francezi și 301.500 soldați ai puterilor Aliate. Precum se știe lupta s'a decis în favoarea Francezilor, fiind aproape de două ori așa numeroși ca Francezii. În lupta aceasta au căzut peste două milioane de morți și răniți din partea puterilor Aliate și aproape o jumătate de milion de morți și răniți din partea Francezilor 45.000 prizonieri.

A doua luptă mare pe lângă cea din Lipsca. Lupta de la Königgrätz (1866), în care și-au dat viața în fața 220.983 soldați prusieni și 215.134 soldați austrieci. Au rămas pe teren pe partea Austriei 8894 morți și răniți, iar pe partea Prusiei 23.598 și 20 de mii 715 prizonieri. Rezultatul final al acestei lupte este cunoscut.

Foarte mari au fost și luptele în jurul fortului Metz în războiul germano-francez. În ziua de 18 August 1870 s'au luptat la Mars la Tourville între 70.000 Germani contra a 113.500 Francezi. Aceștia au avut pierderi în morți în jur de 11.500, iar Germanii 15.000. Au fost făcuți prizonieri și vre-o 5000 Francezi. În lupta din 18 August a celui al doilea război mondial s'au stat față în față 138.600 Germani și 119.900 Francezi. Pierderile Germanilor au fost aproape 20.000, iar ale Francezilor 8000 morți și răniți și 4420 prizonieri. În lupta de la Sedan au luat parte 154.000 Germani și 90.000 Francezi. Germanii au pierdut aproape 17.000 morți și răniți. Afară de pierderile armatei franceze — precum se știe — a trebuit să capituleze.

Profesorul Roentgen de șasezeci ani. Profesorul Wilhelm Roentgen, care în 1896 a descoperit razele X., prin ceea ce și-a făcut numele în zilele acestea va implini șasezeci ani. Savantul din 1899 începînd e profesor de fizică la Universitatea din München. Din incidentul de fizică din 30 Aprilie până în 3 Mai a urmat să se țină un congres — Roentgen.

Călugării sârbi. Ni-se scrie: Așa un an de când prin stăruința de fier a multor

bitului nostru preot Ioan Mărgineanțu din Birta; — la care com. bis. suntem afiliați — am trecut la eparhia gr. or. rom. a Caransebeșului. — Noi locuitorii comunelor Mănăstirea sft. George (Zărda-Szt.-György) și Berecuița, cam 1000 suflete, eram (ca și astăzi) Români însă sub eparhia gr. or. sârbească.

După ce adevărat prin o ordinațiune ni-se luă ultimul drept „de a nu se mai propune în școală decât numai limba sârbească“ care mulți dintre noi nu o știu vorbi, pentru a ne păstra și mai departe limba dulce strămoșească, am alergat la D-nul preot Birta, ca să-i cerem sfat, unde apoi furăm primiți cu cuvinte ca dela un adevărat păstor sufletesc, de care sfaturile frumoase noi nici că mai auzisem până aci, de oare-ce preoții călugări ce-i avusem își făceau numai bațjocură de noi.

De mergea careva dintre noi, la vre-un călugăr de aceștia după vre-un sfat în una sau alta afacere, nici nu stăteau cu noi de vorbă, ci ca pe nește făcători de rele ne scoteau pe ușă afară. Acum trezîndune și noi din somn, făcînd apoi o asemănare între preoții noștri și călugării aceștia, nu ne mirăm nici noi, de oare-ce dela o călă de morar și cojocar îmbrăcați în reverende nici nu pot domni ceretători a se aștepta la ceva mai bun, ear noi ale cere sfat.

Mai de ună-zi fabricară încă un asemenea călugăr întru diacon, care până aci mai stătea cu vre-un fruntaș al comunei de vorbă, acum însă de când e sfințit a ridicat nasul pe sus, ear zilele trecute după ce se săturară bine de carne și vin, cum e obiceiul călugărilor de aici, eși popița'l nostru de diacon la drumul mare și cam fert cum era se chiti la loptă, cu nește fete circa 15—18 ani și bătea de gîndeai că-i pleznește reverenda, apoi după ce bătuse 3 o luă la fugă, ridică reverenda în sus, și apoi fugi popița, de gîndeai că l'au lovit te miri ce; oare toate aceste, fraților, morală sunt?? Pentru ei cred că da. Oare așa prescriu canoanele bis. noastre gr. or.? Multe ași avea de zis la purtarea și exemplul călugărilor de aici; sperăm însă că se vor mai mai modera, luînd exemplul dela bunul și vrednicul nostru preot; Ioan Mărgineanțu. — Deocamdată numai atât. *Brădulești.*

— Inveniuare cu pancov. „Grazer Tagespost“ scrie, că în orașelul Grassnitz din un pancov făcut cu ouă rele s'a întâmplat mare nenorocire. Trei membrii ai familiei au murit, pe când ceilalți sunt foarte bolnavi.

— Statistica sinucigașilor din Prusia. În Prusia, în anul 1903, 7470 de inși (5878 bărbați și 1592 femei) și-au pus capăt înșii vieții. Din 100.000 de oameni începînd din 1899 cam 19—21 își iau capăt vieții anual în Germania. Și poate merită să se știe, că cei mai mulți dintre aceștia sunt oameni în vîrstă. Sunt foarte multe sinucideri, a căror pricină e greu de știut; cei mai mulți de regulă în un fel de nebunie fac lucrul acesta. Din 1899 începînd a crescut numărul sinucigașilor. Îndeosebi femeile sinucigașe s'au împușcat de vîrstă 20—25 de ani. Între 25 și 30 de ani sunt foarte puține sinucideri.

— Moarte îngrozitoare. Doi gendarmi bravi din Mostar (Herțegovina) și-au pierdut viața zilele aceste în modul cel mai îngrozitor. Ei erau în serviciul comunei postale și fuseseră trimiși în inspecție pe munții din apropiere. Nu s'au mai reîntors acasă și imediat au pornit alți gendarmi să-i caute. Aceștia mai întîiu au găsit 7 lupi împușcați. Apoi au aflat în o mică depărtare 4 cisme, în care se aflau 4 picioare, picioarele celor 2 gendarmi. Celelalte părți ale trupului lipseau cu totul. Atîta a fost destul, ca să se știe groaznicul adevăr: cei 2 gendarmi au fost atacați de o haită mare de lupi și după luptă desperată, în care au căzut morți 7 lupi, gendarmii au fost sfîșiați și mâncați de lupi.

— Unchiul și nepotul. Unchiul e: Eduard VII. regele tuturilor Englezilor, împăratul Angliei; nepotul Wilhelm II. cântăreț, sculptor, lemnar și din întâmplare împăratul german. Dacă ar fi oameni, ca și noi, de sigur nepotul și-ar sparge capul, cum să scoată ceva bani dela sgîrcitul unchiu. Deși ambii pe tronuri, unchiul și nepotul născuți

în porfir nu se prea însuflețesc unul de altul; deși nu e între ei vorbă de bani. Îndeosebi d'aceia nu se prea iubesc, fiindcă unul e englez, ear celalalt german. Dar pentru aceea nu-și arată ei simțămintele așa, cum noi ni le arătăm. Și lucrul acesta se 'ntîmplă după forme regești.

Moștenitorul coroanei suedeze adevărat voia să se 'nsoare. Împăratul Wilhelm știînd aceasta ar fi voit să-i caute nevastă printre principesele germane, fiindcă din toate acestea poate odată urma, că Scandinavia va ajunge în legături mai strînse cu Germania și cine știe în viitor, când va... de nu va falfăi steagul nemțesc peste insula spălată de mare. Cu o învîrtitură de privire a priceput și unchiul, cum stă treaba. S'a pus deci și el pe lucru. Cu ori-ce preț ar fi voit, ca căsătoria să se facă în Anglia, cu o principesă engleză.

Lucrul s'a pus fain la cale. Pe insula Creta s'a întîlnit întîia oară prințul suedian cu prințesa de Connaught. Nici când nu se cunoscuseră dar când au eșit din unapartment — a trebuit să li-se zică mireasă și mire.

— Ai învins, dragă unchiule — i-a depeșat Wilhelm lui Eduard, când a auzit de vestea logodnii, dar să fii pregătit, că nu las eu lucrul cu una cu două.

— Sunt gata la ori-ce, dragă nepoate! — fu răspunsul telegrafic.

— Adunarea mamelor. Zilele trecute s'a ținut în Washington adunarea mamelor, la care adunare s'a vorbit despre creșterea și anevoioasă îngrijire a copiilor. Adunarea a deschis-o președintele Roosevelt cu o vorbire pompoasă; întîi altele a zis: „Nu ferește o națiune nici îngrijirea de avuții, nici pompa orbitoare a un desvoltării meșteșugite, dacă viața casnică n'are temeli sănătoase, de nu e însuflețire pentru căste, bărbăție și binele comun, dacă capul familiei nu muncește și nu se străduiește pentru săi, dacă mama nu tinde după cea mai de frumusețe a ei datorință, ca să crească copii sănătoși. Voiebele lui se potrivește de minune la mamele tuturor popoarelor.“

— Cel mai mare diamant din lume. De mult s'a aflat în Transvaal un foarte mare diamant, de 3032 carate. Acesta e până acum cel mai mare diamant, ce s'a găsit. Comoara prețioasă a fost transportată în Londra. În decursul călătoriei a fost asigurat cu 12 milioane coroane. A fost apoi păzit ziua noaptea de un cărd de detectivi. La gara din Londra a fost primit cu al Oficiantul dela banca Standard, polițisti și detectivi au primit pe aducătorii prețioasei comori, la bancă; unde a fost depus, are neadormită gară de detectivi.

— Boul democrat. Marți s'a deschis în Paris expoziția agronomică. Deschiderea a fost împreunată cu mari sărbări, la care a luat parte și Emil Loubet, președintele republicei. Călăuzi pricepători l'au purtat prin felurile părții ale expoziției și minunându-se s'a uitat la instrumentele nouă de agricultură. La culme a ajuns admirațiunea lui, când s'a uitat la frumoasele cornute puse spre privirea publicului. Vacî, care de care mai frumoase, tauri, boi, porci, cum rar se poate vedea, storceau vorbe de laudă pentru stăpînii lor. Mai cu seamă boii erau de o frumusețe rară și între ei unul, cu numele „Margo“; picioarele îi erau ca niște stâlpi, coarnele mari, iar gâtul nespuse de lat. „Margo“ rumea, parcă nici nu-și pasă că oamenii așa aleși se uită la el, ca la o minune. Președintele atît de tare i-a plăcut, că s'a dus la el și l'a netezit pe spate. În clipa aceea... da... „Margo“ s'a purtat rău, da, foarte rău... Numai decît au venit slugile, de i-au curățit papucii și nădragii. Secretarul președintelui — parisian dela roată — nerăbdător zise cătră directorul expoziției.

— Cum de aduceți aici vite așa rău crescute?

Directorul a roșit... s'a rugat de iertare... până ce Loubet zise zîmbind.

— Ia 'n lăsați!... Doar suntem în o țară democratică, ori nu!...

— Censorul prost. Că pentru o nimicură poți fi luat luat la goană, cine o poate ști mai bine, decît noi. Nici când nu ne-am pus însă să

DELRIA ARCHITECTULUI ROMÂN
IOAN NIGA.
1, strada Atzei Péter Nr. 1.
(Lângă Crucea-Albă).

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private, primește lucrări în sfera arhitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca specialist în rital nostru orientat edifica și restaurează biserică în mod artistic, din care cauză o recomandăm îndeosebi d-lor parochi. Trimite planuri, schițe, specificări și servește în lucrări arhitectonice cu deslușiri gratuite.

ilustrăm faptele, fiindcă s'ar fi continuat, ceea-ce s'a început

Lucrul, ce vi-l voi povesti, s'a întâmplat în Rusia. Un ziarist scrisese niște povestiri humoristice despre soacre. Censorul n'a lăsat însă, ca să se tipărească sub titlul acesta

— Ori-ce glumă privitoare la soacre legea noastră o oprește, ca ceva, ce pricinuește neînțelegeri în familie.

Înzadar i-a zis ziaristul, că chiar soacra e mai mare dușman al căminului familiar, decât sute de articoli de ziar. Censorul nu a îngăduit.

— Să se schimbe titlul articolului — zise în sfârșit. Să fie de pildă: „Socrii“.

— Atunci se poate publica?

— De bună seamă, fiindcă legile nu opresc defăimarea socriilor.

— 67 concurenți! Pentru postul de jude la tribunalul din Arad, rămas vacant prin moartea lui Földes János, au concurat nu mai puțin de cât 67 juzi, procurori și notari de judecătoria.

Și, desigur, n'au concurat toți cât ar dori să ajungă, ci numai cei cari au nădejde că o să fie numiți.

— Cale ferată dela Cermeiu la Dobrișin. Zilele acestea s'a ținut la Salonta o adunare a mai multor bogătași, pentru a se sfătui asupra facerii unei căi ferate dela Cermeiu până la Dobrișin. Această cale ferată ar trece prin mai multe sate românești, între cari — afară de Cermeiu — Șomoșcheșul, Talpoșul, Feketebator etc.

S'a hotărât să se înființeze o societate pe acții care să dea cele 2 milioane coroane, cât ar costa calea ferată. Dacă se vor putea strânge atâția bani, în luna Maiu se vor și începe lucrările.

— Ipotecă, ce apasă pe proprietățile rurale în Ungaria. În momentele critice, prin care trece azi Ungaria — în ajutorul desfacerii sale economice de Austria — un savant statistician din Ungaria, Dr. Fr. Fellner a ținut o conferință din care reiese, între altele, următoarele:

Dela anul 1899—1903 s'au intabulat pe proprietățile fonciare ungurești 666.627 milioane de coroane, și anume 256.622 milioane de coroane la dăruirile instituțiilor financiare ungurești, iar 411.005 la particulari, la persoane juridice și bănci austriace.

La sfârșitul anului 1903 datoriile hipotecare totale (proprietăți rurale și case) ajunseser la suma de 5.948.682.000 coroane.

Din această datorie hipotecară se repartizează pe proprietăți rurale 4 milioane 111.135.000 de coroane, iar restul de 30.89 la sută pe case.

Spre a putea cineva să-și dea samă de această sarcină hipotecară, trebuie să cunoască, care e valoarea proprietății imobiliare în Ungaria.

Dr. Fr. Fellner, secretarul Băncii agrare și de rentă, spune, că se evaluează de institutele financiare ungurești un jugăr catastral (0,575 hectare) cu 230 de coroane; iar totalitatea suprafețelor proprietăților rurale la 12.320.228.250 de cor.

Proporția ar fi deci de o sarcină hipotecară de 4,111 milioane pe 12,320 de milioane coroane activ; — cu cifre rotunde.

Dar după calculele fostului ministru de finanțe, Wekerle, valoarea terenurilor fertile din Ungaria ar pretui numai 8 miliarde, în 1896. Un alt economist a calculat-o la 10 miliarde.

Acest economist se numește Foeldes, (pe românește Câmpeanu) și se poate că a voit să și facă onoare numelui.

Ungurii mai fanatici zic, că valoarea rurală se urcă judecând după venit, chiar la 15.717 milioane. Dar aceste sunt calculele kossuthiste.

Judecând după proporția aceasta kossuthistă, ipototeca ar fi de 26.17 pe proprietatea imobiliară ungurească.

Dar dl Fellner afirmă că, făcând deducțiuni de dările, ce se plătesc anual fiscalului, și care se ridică la 150.048.200 de coroane — și care capitalizându-se cu 4%, dau 3.776.207.000 coroane, cu cele 4111 milioane reprezintă o datorie hipotecară de 50.23 la sută a averii imobiliare din Ungaria.

Dl Fellner mai dovedește, că în ultimii zece ani, datoriile hipotecare au crescut în Ungaria cu 1.729.684.000, de coroane. După dânsul aceasta n'ar fi o stare alarmantă, de oare-ce și prețul proprietăților a crescut.

În decursul licitațiilor bunurilor puse la vânzare, numai în 16 cazuri la 1000 s'a obținut un preț mai mic sub suma împrumutată.

Repartizarea împrumuturilor pe proprietăți se împarte astfel: 8.25 pe de tot mica proprietate: 33.61 pe proprietatea mică; 35.93 pe proprietatea mijlocie și 22.21 pe marea proprietate.

Aceste cifre vor avea un efect politic în Ungaria.

— Emigrare sau osândă. O curioasă schimbare de pedeapsă se practică acum față de străini de către instanțele penale engleze pentru cazuri de crimă.

Judecătorul penal, care nu e îndreptățit prin lege de a expulza pe străini, pune pe aceștia, după terminarea procedurii prin care se dovedește vinovăția lor, în alternativa sau de a părăsi Anglia pentru totdeauna, sau să se ducă în închisoare.

Zilele acestea, două italiene cari aveau bilete de bancă false, au fost conduse, după dorința lor proprie, fără de a fi pedepsite, din ordinul judecătorului și sub priveghere polițienească, la New-Haven și expediate în patria lor.

NOTE SI IMPRESII.

(Urmare și fine.)

Puterea mistică a fierului.

Iar la vraja ce-o fac fetele, ca să întoarcă mintea vre-unui flăcău și să le iubească, tot acelaș gând e stăpânitor: dragostea e un foc, o fierbințeală, care slăbește mintea flăcăului, îl face orb, deci vraja se face, înroșind un fier în loc și descântându-l cu vorbele: „eu nu înroșesc în foc fierul acesta, ci inima cutăruiu“.

Curiosul fapt, că fierul se înroșește în foc a dat naștere altor credințe deșarte. Gălbănirea se vindecă tot cu lucruri galbene, cum și-am arătat într'alt loc, albeața tot cu lucruri albe. Tot așa lucrurile roșii au să vindecă boala roșii; deci roșeața, aprinderile pielii, și mai ales vărsăturile de sânge, curgerea sângelui din nas. Între aceste lucruri roșii își are partea sa și fierul, pentru simplu cuvânt, că se înroșește. Ba cu fierul înroșit se descântă (sau li se pune sub pernă) fetelor, cari sunt prea rușinoase și se îmbolnăvesc lesne de năpădirea sângelui în cap. La unele vrăji se întrebuițază fierul în tovarășie cu ochi de rac, cu pielea ori cu ouăle racului. Cred, că ai ghicit de ce? Dintre câte le știe Românul, numai fierul și racul au obiceiul să se facă roșii. din negre cum sunt, când le supui acțiunii focului. Și, deci, iată-le, minunata putere care i înfrățesc.

Altă minune a fierului a fost pentru țaran graba, cu care asculta el de magnet. Puterea ascunsă a magnetului de a trage spre el tot ce e fier — dar numai fier și nimic alta l'a dus cu gândul la alt soiu de dragoste, puțința găsirii comorilor și la vestita iarbă a fierului. Mult puțin cât am putut prinde dela vrăjitorii și dela săteni cari făceau de ale lor cu ajutorul magnetului, a dat poporului ideea că tot felul acesta poate să atragă comorile, inimile fetelor și bunurile străine. Deci cine are la el un magnet descântat, — căci nedescântat nu și-l poate închipui: e peste puterea naturală a magnetului — poate face să fie iubit de toate femeile, poate să fure cu ușurință, ba chiar fără să fie văzut, poate găsi banii îngropați în pământ. Chiar și prin orașe e credința, că potcoava bătută unde-va la vr'o ușă, pe prag ori la usorii ei, aduce noroc.

Potcoava aceasta închipuește un magnet — căci magnetul se păstrează mai bine în fier când acesta are chip de potcoavă — și dintr'eu început oamenii puneau o adevărată potcoavă magnetică, iar acum ori-ce potcoavă, dar mai ales una găsită, căci tuturor lucrurilor găsite li se atribuie o putere magică. Ba chiar și o frântură de potcoavă. Poate știți, că mai ales negustorii

cred în puterea potcoavei, căci la ei o mai des bătută pe la uși având credința, coava cea magnetică atrage cumpărătorii să ai marfă cât de rea, dacă al potcoave se bat mușterii după marfa ta. Am văzut pulung pe un negustor Ovreiu, la un bileț tot pe un sfert de ceas punea mâna pe sub teighea, și apoi își freca amândouă și le întindea în aer. Ne având de lucru sunt eu foarte ispititor în lucruri de acest urmărilor cu ochii multă vreme și am de în urmă că el punea mâna pe o potcoavă nelică. Credea, negreșit, că luând în mână prăștiind în aer magnetism, trage la marfă țaranii din țarg.

Cum poți atrage mușterii, tot așa te faci „cu linici“ să te iubească toată dacă porți fier magnetizat la tine, fie ca la gât, fie ca cercel într'o ureche, ori între oare care-va. Mai ales îi poartă fetele, că tragă flăcăii la ele. Rar se întâmplă, că babele câte un magnet, dar îl au șarlatan orașe — fac însă vrăji de dragoste cu fierul simbolizând magnetul¹⁾.

La țiganii cei călători, când li-se caută tre lucrurile ascunse, tot-d'auna și negrește câte un magnet. Îl țin în credință ajută să fure. Despre asta vei afla mai într'alt loc unde-ți voi vorbi despre superstiții le-au adus țiganii. Tot acolo îți voi de și credința, că magnetul e iarbă-fierului, iarbă a tilharilor, și că acel ce o poartă poate să fure revăzut și să desgroape. Dar ca să nu faci zăpăceală între lucrurile testii cu luare aminte și cele ce ți-le spun pre credințele în fulger și în lucrurile apar de trăznet, că în credința despre iarbă s'au amestecat multe alte credințe cu mitologice așa leac și magnetul ful de pușcă e și o tănuită rădăcină pe știe numai ariciu și șarpele (adecă soaregerul). Sunt cinci deosebite lucruri, dar poporul le numește la fel, însușirile unei alteia și așa face o amestecătură greu curcat.

Bănuesc numai și n'o spu că anul tot pe puterea atrăgătoare a fierului mame întemeiată nebuna credință în oprirea și rirea din văzduh a celor ce aleargă ca prăjină, vrăjiți de dragoste. Despre purta văzduh a flăcăilor vei afla convenitele într'alt loc, aici mă țin numai de scobor căci asta se face prin puterea fierului. Aș vorba, că dacă vezi zburând pe prăjină vrăjii, implinți un cutin în pământ și rostesc vorbe magice, și atunci flăcăul se lăsa pe și cere apă. Poți vorbi cu el, iar când dai drumul — de milă zic cei ce povestesc prea să zbate — scoți cutitul din pământ căul se ridică iarăși și-și urmează calea. Iată că toată această comedie nu e alta de credință a acțiunii magnetului; că ții cutitul flăcăul lângă cutin, când îl ascunși, flăcăul de sub puterea magnetului se depărtează, că neavând magnet adevărat, întrebuițază ce l'ai, și mai ușor e să al un cutit Alții cică o fac cu sfredelul; la urmă tot fier numai să fie.

SFATURĂ ECONOMICĂ

„Cultivați legumi!“

— Cătră popor. —

Când voesc să scriu ceva despre agricultură economică, o fac aceasta nu pentru altă, și numai pentru-că văd că de acest ram economic poporul nostru foarte puțin se interesează, toate că în schimb plătesc cu „bani grei“ sarea aceasta a lor...

Și mai ales vorba din urmă „bani grei“ mă face să scriu, de oare-ce zilnic auzim popor vâerindu-se că: „n'are bani, n'are“

¹⁾ N'o să uit până la moarte mîrarea unei babe, care se ținea mare descântătoare, că când eu — ca să-mi bat puțin joc de ea — am masă o busolă mica ce o port legată de lașnicului.

DOMNII

se pot îmbrăca favorabil numai așa dacă își procură hainele necesare exclusiv dela magazinul de stoffe pentru domni, unde se poate economiza 35%.

1. — Magazinul nostru de fabricații engleze din patrie și de Brinn.

MAGAZINUL ESCLUSIV de POSTAV de FABRICĂ A LUI

LEICHNER și FLEISCHER.

ARAD, piața Libertății 17. Cinci biserici. (PÉCS) Király u.

SPECIAL de STOFFE ESCLUSIV COLORATE PENTRU

... grele, ne cer toți de toate părți și de
ne mai dă nimeni... Ei! și oare chiar
ie? Stăm noi așa rău, pe cum ne plăn-
au mai bine zis, sunt alții de vină la nă-
e noastre și nu noi!... Dar de unde!...
rea noastră față de unele lucruri ce ne-ar
folos ne cauzează toată văerarea. Nepăsă-
peasta e înrudită cu lenea și apoi știți
ră prea bine că „lenea merge atât de în-
t o ajunge sărăcia de dindărăt“.
că e așa, o să vă spun eu, ascultați!...
vedeți că îmi ve-ți zice că sunt găcea la

săm de astă dată alte, că D-voastră cei
ni (nu toți — o vorbă și asta —) la
neru nou ce vi se îmbie că e bun și fo-
ziceți: „doar tatăl meu n'a murit de foame
lucrat astfel, nici eu n'am lipsă, căci cum
ei voiu trăi și eu“... Lăsăm zic toate
de astă dată vă spun cum stă treaba nu-
prășirea legumilor; ca să mă înțelegeți
e, a cepei, crastaveților, pătrinjeilor, mor-
verzei, ridichilor, hreanului, țelerului și a
este să înțeleg sub vorba „legumi“.

terea-ți tăgădui D-voastră că rar, tare rar
prin satele noastre vara ici coala câte o
a — mai de dai Doamne — încărcată cu
măcăt să poți judeca: ei, acest creștin nu
trebuință să își mai dea bănișorul pe le-
... Așa-i că rar găsim așa ceva pe la noi!...
dini de legumi pline cu burueni și cu
impetrit de nelucrat găsim mai la fiecare
unde și unde printre burueni câte o le-
gărită val de ea, de ar putea grai s'ar
sărmana de inima impetrită a stăpânului
apucat — D-zeu știe cu ce curaj — de
anată, dar de atunci nu i-a mai văzut nimeni
grădinuță să mai lucre; iar doar să se
că la el nu să fac legumile, măcar a să-
și să spună în urmă: „las la naiba, nu
noi de măruntșuri d'astea; heldele să ne
oase, ceapa s'o prășească sirbu, și sasu
alt lucru“... Așa-i că așa fel glăsuiesc
! — Ei! dar amar plătesc ei nepăsarea
or! Căci trece vara, vine iarna și câte
nu sunt de lipsă la casa fiecărui om.
la funit de ceapă, ridichi, varză, cras-
mar morcovii, pătrinjei și alte. Acestea
toamna pentru iarnă; primăvara apoi cât
sipe pentru semănțe cumpărate dela să-
sirbi; ba răsad de ceapă, de varză și
vezii Doamne — ca să prășească și ei
când colo toamna ear n'au în de ajuns,
n'au grije de ele și nu știu ori nu vreau
prășească peste vară... Lucrurile aceste se
iac așa ca în glumă fără multă soco-
aid să vă fac eu o socoteală și încă una
să vedeți paguba ce îndură poporul din
rea acestui ram economic.

luăm de pildă o comună numai cu 200
fiecăre familie are lipsă pe an cel puțin
ununi (funit) de ceapă una cu 20—30
un loc fac 2—3 cor. ceea-ce pentru in-
comuna s'ar veni vre-o 400—600 cor.
vedeți și numai pentru ceapă câți bani dăm,
și socotind ceea-ce dăm și pentru celelalte
!!!

mal e mirare că nu putem înainta și
nici de cum și ne plângem de greutate!...
mb gândiți-vă cum înaintează cei cari pe
celelalte lucrări economice cultivă și le-
Aceștia să îmbogățesc cu din avutul no-
și agoniseala noastră li-o dăm lor de bună
ltru lucruri cari și noi am putea să ni-le
n. Și ne socotind acest pas greșit al
ne aduce pagubă, învinuim pe alții, că
ă cu dare de nu le putem purta; date
le legale și cari le plătesc toți, chiar și
ra le dăm banii nostri cum am spus și
ceia nu să plâng de năcazurii.

să vedeți minune!... Sunt unii cari cul-
tal și numai legumi ducând peste întreaga
toamna la oraș și aducând în fie-care
ă 50—60 coroane acasă. Aceștia pe
și plătesc toate năcazurile și mai pun
a o parte pentru zile negre, trăesc și
fiind tot cu banii în mână.

(Va urma.)

ECONOMIE.

Arad, 31 Martie.

Piața din Arad.

nu s'au schimbat în timpul din urmă.

100 măși metriche grâu cor. 8.60—8.70

350—400	„	„	cucuruz	7.70—7.80
Semnare nominală:	secară;			7.30—7.40
„	„	„	orz;	7.20—7.30
„	„	„	ovăș;	6.80—9.90
„	„	„	măzărice	12.30—12.50

Piața din Aradul-nou.

S'au vândut:
756—850 măși metriche grâu cor. 8.40—8.80
500—600 „ „ „ cucuruz „ 7.60—7.65
Semnare nominală: secară: 7.30—7.40
„ „ „ orz: 7.20—7.30
„ „ „ ovăș: 6.80—6.90

POȘTA REDACȚIEI.

M. S. Șistaroveț. Am transpus depeșa la
Conzistor. Nu merită mizerabilul acela să ne
ocupăm de dinsul și în foaie. Faceți arătate la
forurile lui competente.

I. G. Igris. Du-te la ori-care avocat ro-
mân din apropiere — de voești să apelezi —
suntem siguri că-ți va face în cinste apelata.

G. P. în Greovaș. Partea doua a correspon-
denții d-voastre, nu e pentru publicitate. Pe
cum vedem afacerea se află în mâinile forurilor
competente și cine e vinovat își capătă și așa
pedeapsa.

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

G. A. Arapatak. Abonamentul pe un an e
20 coroane, pe 2 luni 5 coroane. Se poate pro-
cura ori-când.

CARMEN SYLVA

PE DUNĂRE.

12

27 APRILIE — 3 MAIU 1904

(Urmare).

Totuși podul este așezat pe stâlpi atât de
subțiri, încât din depărtare se par ca niște creione,
iar partea metalică suspendată pare o rețea de
păianjen. Este vopsit alb ca zăpada, pentru a
opri razele soarelui. Când îl isprăviră, Regele
trebuie să bată nitul cel din urmă. D-nii Duca și
Saligny întrebuințară pentru aceasta o mașină
hidraulică, pentru ca presiunea de 50 de mii de
kilograme să se poate exercita printr'o lovitură
ușoară. Nitul de argint roșit în foc fu bătut de
Regele dintr'o odată, cu o smăcitură ușoară. Eu
aveam simțământul că acum Regele își desăvâr-
șește opera, de oare-ce își împlinise programul.
Prin podul dela Cernavoda s'a stabilit cea mai
apropiată legătură între Londra și Bombay. De
acest pod, așteptat de trei-zeci de ani, atârna tot-
tul. Atunci trecură peste pod 16 locomotive
una după alta; era o îndrăsneală, căci ar fi fost
groasnic, dacă se întâmpla ceva! Dar' totul merse
bine; sirenele flotei din vale șuerau, tunurile bu-
buiau, pavilioanele salutară, enorma mulțime de
oameni striga de bucurie; dar' momentul cel mai
solemn fusese ultimul piron; el trecuse tăcut și
aproape nebăgat în seamă, ca toate momentele
cele prea mari. Eu îi spuneam totdeauna Re-
gelui: „Încet, mergi și mai încet, căci acest mo-
ment nu se mai întoarce nici-odată!“ Și acum
stă mândru podul profilându-și pe cerul verde-
negru, furtunos, țesătura de păianjen ca un fili-
gran, ușoară ca pana, transparentă, așezată pe
niște creioane! Ar fi trebuit să fi văzut cele 16
locomotive, pentru a pricepe ce uriaș este acest
pod; când s'a clădit, era al doilea pod mare din
Europa. Un viaduct de acces lung duce la pod;
care e precedat de mai multe alte viaduce, cari
și ele sunt foarte lungi între terasamentele cele
înalte. Pe aici s'au cuibărit păsări splendide
pelicanii, stârcii, ciovice, rațe sălbatiche, pescăruși
și altele. Din păcate, omul s'a purtat și p'aci
fără milă; unde odinioară trăiau păsările în li-
niște și nesupărate, s'au lăsat morți pe țarm mii
de stârcii, ca să li-se smulgă câteva pene.

Am nădejde că acum vom fi mai severi;
cei-ce au arendat vânatul și l'au prăpădit așa
de rău, erau străini.

În Cernavodă găsirăm în mai multe trenuri
pe cei veniți din Constanța. Erau sute de copii
aduși într'un tren expres; ei intonau imnul.
Ploaia nu turbura pe nimeni, nici chiar pe pre-
fectul, care își dase atâta osteneală să ne facă o
primire cât se poate mai frumoasă. Sâmbătă, în
14 Mai, plecărăm la opt dimineața din Cerna-
vodă, pe ploaie și furtună; podul, prins ca într'un
vâl, se desfăcea încă gingaș din întuneric, fanta-
stic și solemn; și eu mă bucuram că autorul lui

era cu noi și-l suridea, privind opera bine
reușită.

Plutirăm înainte prin fața multor sate, al
cărora locuitorii, mai cu seamă pescarii, se apro-
piau de noi cu bărcile, ce jucau pe valuri ca
niște coji de nuci.

Eu simt pe Dunăre cu totul altfel, decât
cel mai mulți oameni cari călătoresc pe aci.
Acolo unde ei o găsesc splendidă și romantică,
eu nu am fost impresionată în vr'un chip deo-
sebit, de oare-ce Rinul cu cetățuile și ruinele
sale mi-se pare mult mai frumos: chiar Lahn și
Mosel sunt mult mai frumoase decât râurile, cari
se aruncă acolo în Dunăre și pe cari nu este
viață. Pădurile sunt, ce-i drept, frumoase, crân-
gurile de liliac îmbălsămează aerul, privighetoa-
rele cântă, dar' totuși Rinul cu legendeig sale,
este mult mai atrăgător. Aci n'avem decât ră-
mășițe dela Traian și din războaiele turcești, pe
când la Rin s'au oprit și au pustiit atâtea mi-
grațiuni: Romanii, Francii, Goții, Suezii, Fran-
cezii. În Andernach și-a avut curtea sa împăra-
tul Frederic II, în turnul cel bombardat de Suezii
a trăit împăratul Barbarossa, castelele au fost
arse de Francezi; aceeași insulă, pe care Cesar
a trecut Rinul la Neuwied, mijloci și trecerea
lui Hoche, care căzu pe când bombarda castelul
nostru. Pe Lahn și Wiedbach, pe Mosel, câte
cetății, câtă istorie! Ce de evenimente ori unde,
din vremurile preistorice până în zilele noastre!

La Dunăre nimic din toate acestea, munți
și iar' munți și pădure; natura însă ni-se destăi-
nuește aci într'o liniște neturburată.

(Va urma.)

Redactor responsabil: Sever Boeu.

Editor-proprietar: George Nichin.

Se caută un tiner tipograf.

Pentru institutul tipografic «Victoria»
din Șimleu, se caută un tinar tipograf care
este pe deplin versat în arta tipografiei și
știe perfect limba română și maghiară.

Locul este a se ocupa cel mult la 10
Aprilie.

Deslușiri mai detaliate dă propieta-
rul tipografiei Ioan P. Lazar. Nr. 586—3

INSERTIUNI și RECLAME.

Proprietarii de vie, cari au trebuință
de uluitoari de vie să se adreseze la Petru
Iguța à chinului și soții, Ternova.

Piparcă

curată de Seghedin, de diferite calități se
poate afla în prețuri moderate la:

Corneliu Ardelean

538

Szeged, Mars tér 9 sz.

A N U N Ț.

Recomandăm cu căldură atelierul de tām-
plărie, sculptorie și strugărie al firmei:

Ion Cotîrlă și fiul 563

din Oravița, în care se confecționează
temple, strane, jeturi, chivoțuri, rāpizi și
tot felul de utenzilii bisericesti cu prețuri
moderate și pe lângă garanță desăvârșită.

O farmacie

658

Intr'un centru românesc cu o circulație
mare e de vânzare. Informațiuni mai de-
tailate se pot afla la administrația „Tribunei“.

„VICTORIA“
INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII. ARAD.

Publicațiune.

Adunarea generală a institutului nostru ținută la 5 Martie 1905 a hotărît urcarea capitalului de fondare dela Cor. 600.000 la suma de Cor. 1.200.000 prin o nouă emisiune de 3000 acții à Cor. 200 — valoare nominală.

Pe baza acestei hotărîți și autorizațiunii primite dela adunarea generală, prin aceasta oferim acționarilor vechi spre cumpărare 3000 bucăți acții noue, pe lângă următoarele condiții:

1. Fie-care acționar vechiu are dreptul de a subscrie din noua emisiune atâtea acții, câte posedă din emisiunile anterioare.

2. Prețul unei acții noue, pentru acționarii vechi, să fixeze în suma de Cor. 300. —, din care Cor. 200 — se adaugă la capitalul de acții, ear Cor. 100 — după subtragerea tuturor speselor de emisiune, se va conta în favorul fondului general de rezervă.

3. Terminul de subscriere să fixeze cu începere dela 15 Aprilie st. n. 1905 până la 15 Maiu st. n. 1905 inclusive, cu acea restricțiune, că toți acei acționari, cari pân' la acest termin nu s'au declarat și nu au participat la subscriere își perd necondiționat dreptul lor de prioritate la subscriere (§ 7. din statute).

Deodată cu declarațiunea de subscriere, acționarii sunt datorii să depună acțiile lor vechi pentru care optează, și până la terminul de 15 Maiu st. n. 1905 să plătească la cassa institutului și prima rată din prețul emisiunii, earăși sub urmări de pierdere a dreptului lor de opțiune.

Acțiile astfel depuse la cassa, se stampilează cu nota de opțiune, și imediat se restituiesc acționarilor dimpreună cu un titlu provizor de acții, în care se va introduce plățirea ratei prime și a tuturor ratelor următoare.

4. Pentru plățirea prețului de emisiune se fixează următoarele termene și rate:

- a) Cor. 50.— dela 15 Aprilie până la 15 Maiu 1905,
- b) Cor. 50.— dela 15 Maiu până la 15 August 1905,
- c) Cor. 100.— dela 15 August până la 15 Septembrie 1905,
- d) Cor. 100.— dela 15 Septembrie până la 15 Octombrie 1905 st. n.

Fie-care acționar are însă dreptul să plătească deodată mai multe sau și toate ratele, înainte de termenele aci fixate.

5. Acțiile noue vor participa la toate beneficiile și se vor bucura de toate drepturile ce le posedă acționarii vechi cu începere dela 1 Ianuarie 1906.

Până la acest termin subscribenții primesc 5% netto interese după sumele plătite în contul acțiilor noue dela plățire până la 31 Decembre 1905; din contra subscribenții, cari vor rămânea în restanță cu plățirea punctuală a ratelor, vor plăti la cassa 6% interese după sumele restante.

În lipsa de plată a ratelor la termenele fixate, se aplică dispozițiunile §. 10 din statute, în sensul că ratele deja plătite cad în favorul fondului de rezervă, ear acția neplătită se declară de nimicită, și în locul aceleia se emite un nou titlu de acție.

6. După plățirea integrală a prețului de emisiune, însă numai cu începere dela 1 Noembrie 1905 se va elibera acțiile noue.

7. Ce privește acțiile, la cari acționarii vechi nu au optat până la terminul de 15 Maiu st. n. 1905 direcțiunea își rezervă dreptul să le emită și vândă din mână liberă, imediat după 15 Maiu 1905, cu prețul pe care îl fixează direcțiunea, care nu poate fi însă mai mic de Cor. 300.— per acție.

Direcțiunea cu începere dela 15 April 1905 primește și pentru aceste acții însinuări de subscriere, fie din partea acționarilor vechi, fie din partea altora,— însă fără nici un fel de obligo pentru direcțiune.

Arad, la 24 Martie st. n. 1905

Direcțiunea institutului.